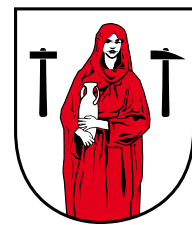

Lubietovské noviny

Ročník IX. • Číslo 1 • Marec 2025

ŠTVRTROČNÍK VYDÁVANÝ OBCOU LUBIETOVÁ PRE LEPŠIU INFORMOVANOSŤ OBČANOV

História židovskej komunity v Ľubietovej

Židia a banské mestá v Uhorsku¹⁾

Príchod židovských rodín do banských miest súvisel s rozvíjajúcou sa ťažbou kovov, ktorá priniesla rozvoj ich územia a tým aj obchodných ciest, čo na územie priviedlo aj kupcov pochádzajúcich zo židovského etnika. Po bitke pri Moháči (1526), keď veľkú časť Uhorska ovládli osmanskí panovníci, došlo v banských oblastiach k obmedzeniu usadzovania židov, nakoľko Turci ich považovali za vnútorných nepriateľov. V druhej polovici 16. storočia vydal Maximilián II *Banský poriadok*, ktorým zakázal židom usadzovať sa v banských mestách a v ich okolí (sedem cestovných míľ, cca 50 km), ktorý sa však v 17. storočí prestal dodržiavať. Cisár Leopold I. svojimi nariadeniami z roku 1693, pod hrozbou trestu smrti pôvodné základy potvrdil a sprísnil. Hoci v roku 1724 boli nariadenia znovu potvrdené a doplnené, potrebné zmeny v postavení židov priniesli až osvietené reformy cisára Jozefa II (po roku 1780). V dôsledku protestov banských miest boli obmedzenia nakrátko opäť zavedené, no *Zákonný článok XXIX Uhorského snemu* (1840) priniesol zrovnoprávnenie židovského obyvateľstva v Uhorsku

a právo voľného pohybu (ak k tomu neboli námietky). Zákon však obsahoval isté obmedzenia pre banské mestá, čoho dôsledkom bolo ich oneskorené, opatrné usídľovanie židovským obyvateľstvom predovšetkým v blízkosti banských miest. Do roku 1864 museli navyše platiť „tolerančnú daň“, ktorá zanikla až po záväzku židovských komunít zaplatiť vláde 1 200 000 dukátov. Až Rakúsko-uhorské vyrovnanie (1867) prinieslo občiansku emancipáciu Židov v krajine a tým aj ich slobodný príchod do banských miest Uhorska.

Židovská komunita v Ľubietovej

Z uvedeného historického pohľadu je možné predpokladať, že prví židia sa usadili v Ľubietovej až koncom 19. storočia. Podľa sčítania ľudu z roku 1880 tu žil iba jeden obyvateľ židovského vierovyznania. Počet židov sa postupne zvyšoval a podľa sčítania z roku 1900 už v Ľubietovej žilo 27 židov. Podľa popisu obyvateľov pri sčítaní ľudu v rokoch 1920 a 1938 – žilo v Ľubietovej v predvojnovom období niekoľko národností: Slovinci, Česi, Nemci, Maďari, Židia a Rómovia. Do miestnej židovskej komunity patrili

aj predkovia autorky, rodina Berger. Možno by bolo vhodnejšie hovoriť, že to boli Slovinci židovského vierovyznania. O ich živote, vzťahoch s miestnymi kresťanskými komunitami neexistuje veľa svedectiev (obecná kronika z tohto obdobia je stratená), možno však usudzovať, že ich narastajúci počet a trvalé usídľovanie sa v obci boli dôsledkom priaznivých podmienok ich profesionálneho uplatnenia a dobrého prijatia aj spolunažívania s obyvateľmi Ľubietovej. Tento priaznivý trend, ktorý pokračoval aj v čase 1. Československej republiky (1918 – 1939), bol po vzniku Slovenského štátu (1939) a jeho protižidovskej politickej orientácie násilne ukončený. Súpis židov v Ľubietovej, ktorý bol vytvorený v rámci protižidovských zákonov počas vojnového Slovenského štátu a slúžil diskriminácii a deportáciám židovského obyvateľstva do koncentračných táborov, v archívnom dokumente „*Nariadenie MV č. 198/1941 o súpise Židov v dňoch 10. – 28.2.1942*“ uvádza nasledovné židovské rodiny:

MUDr. Zoltán Bárta – lekár žil s manželkou Jolanou, mali dcéru Katarínu a syna Ervína,

Viliam Berger – obchodník so zmiešaným tovarom, žil s manželkou Bertou, mali 12 detí: Róbert (1890-1891), Arpád, Jolana (1895-1928), Zelma, Etela, Dezider, Janeta, Gizela, Valéria, Vojtech, Fridrich a Oskár. **Dezider Berger** – vedúci pily – Zjednotený horný priemysel v Ľubietovej, pôsobil na základe výnimky prezídia min. vnútra č. Prez.-A/100/1159/42 zo dňa 7.6.1942.

Emil Farkaš – obchodník so zmiešaným tovarom, žil s manželkou Zinou **Michal Goldstein** – drevársky úradník na Pile, žil s manželkou Bertou a mali dcéru Marianu

Kornelia Laxová (vdova po Ľudevítovi Laxovi) – obchodník so zmiešaným tovarom, mali spolu 4 deti: synov Karola a Pavla a dcéry Elizabeth a Elzu,

Príhovor šéfredaktorky

Milí naši čitatelia,

S príchodom prvých marcových dní lúče zubatého slnka vyžarujú stále viac tepla a všade naokolo vidieť, že sa príroda zobúdzá. Každým dňom je všetko naokolo zelenšie, vtáči spev sa ozýva so stále väčšou intenzitou a doslova nás láka von. Určite ste neodolali tomuto vábeniu a uvedomili ste si, že dlhšie a teplejšie dni blahodarne vplývajú na psychiku ľudí. Mnohí z nás prežili v minulom roku smutné, vážne udalosti, ale i milé, pekné a veselé chvíle. Prajem Vám, aby ste v tomto roku prežívali len šťastné dni plné smiechu a radosti aj pri čítaní našich Ľubietovských novín, ktoré vychádzajú už deviaty rok. Želám príjemné čítanie. Ďakujem všetkým prispievateľom a teším sa na ďalšie príspevky.

Jana Majerová

Alexander Löwy – obuvník, žil s manželkou Rozáliou a dcérami Oľgou a Gizelou.

Móric Strelinger – obchodník so zmiešaným tovarom, žil s manželkou Malvínou, mali syna Štefana a dcéry Magdalénu a Alžbetu.

Mimo uvedeného súpisu židovského obyvateľstva pôsobili v Ľubietovej aj:

Arpád Bruckner – zubný technik, v obci sa pôvodne ukrýval s manželkou Rozinou a dcérou Ibikou. Získal výnimku a povolanie vykonával v Ľubietovej až do potlačenia SNP. Zachránil sa na Povrazníku v r. 1945.

Ladislav Takáč – (povolanie nie je známe), žil s manželkou Klárou a dcérou Angelou.

Keďže v Ľubietovej nebolo synagógy, ani rabína, svoju vieru pravdepodobne praktizovali len „podo mácky“ a od ostatných obyvateľov sa odlišovali len svojimi židovskými tradíciami a zvykmi. Nemým svedectvom, že v Ľubietovej bola

Obr. Rodina Bergerovcov

► v minulosti malá židovská komunita, je v súčasnosti 10 náhrobných kameňov na takmer zabudnutom a nedostupnom židovskom cintoríne. Nachádza sa medzi záhradami, na severozápadnom svahu v dolnej časti obce. Cintorín bol s určitou časťou založený v priebehu osemdesiatych rokov 19. storočia, o čom svedčí žiadosť z roku 1888 o oplotenie cintorína¹. Židovský cintorín je malý, je tam pochovaných len niekoľko predkov uvedených rodín. Ako uvádza Peter Werner vo svojom článku², „najstaršie identifikované hroby patria Ignácovi Glasnerovi, ktorý zomrel v roku 1899, a Rozálii Berger, ktorá zomrela v roku 1900. Z ďalších hrobov sa dá identifikovať hrob Berty Berger a Dávida Bergera. Berta Leimdorferová, rodáčka z Bytče, sa vydala v Lubietovej za Viliama Bergera, syna Dávida Bergera. Viliam a Berta Bergerovci mali 12 detí, z ktorých dvaja spolu s otcom Viliamom boli počas vojnového

slovenského štátu deportovaní do koncentračného tábora a zahynuli. Deportovaní boli a zahynuli aj ďalší židia z Lubietovej. Na druhej strane patrí vďaka viacerým Lubietovčanom, ktorí v čase perzekúcie ukrývali židov nielen z Lubietovej, ale aj z okolia. Medzi nich patrí evanjelický kňaz Ctibor Ján Handzo. Vďaka týmto vzácnym ľuďom dnes žijú viacerí potomkovia lubietovských židov nielen na Slovensku, ale aj roztrúsení po svete“.

Po vojne ostala v Lubietovej len rodina MUDr. Zoltána Bartu, ktorý sa po odchode do dôchodku z Lubietovej odsťahoval a rodina Arpáda Brucknera, ktorá sa hneď po vojne odsťahovala do Hurbanova. Po ostatných židovských rodinách zostali v Lubietovej len opustené domy a dvory. Zisťovať, kde sa židovskí susedia, vo väčšine prípadov aj priatelia, pominuli nebolo po vojne kvôli iným vážnym starostiam naliehavé.

Súrodenci Bergerovci zľava: Dezider, Valéria, Oskár

Transporty židovského obyvateľstva z Lubietovej

V Slovenskom národnom archíve sú pomerne presné údaje o transportoch židovského obyvateľstva z celého Slovenska, medzi nimi však len niekoľko mien židovských občanov z Lubietovej zaradených do transportov. Napr. Viliam Berger, Vojtech Berger, Janetta Bergerová, Ludevít Lax, Pavel Lax...

V záznamoch Múzea Yad Vashem v Jeruzaleme sa prekvapivo nachádzajú informácie o jedinej lubietovskej židovskej rodine – o rodine Laxovcov. Sú tie najsmutnejšie. Kornélia Laxová a jej deti Karol, Elizabeth a Elza zahynuli v masovom hrobe v Kremničke v roku 1944, manžel Ludevít zahynul v Oswienčime v roku 1942 a syn Pavel v tom istom roku v niektorom z koncentračných táborov v Poľsku. To je tragický príbeh jednej zo židovských rodín z Lubietovej.

O rodine Viliama Bergera vieme samozrejme viac. Môj brat Ivan a ja sme jeho vnúčatá, aj keď sme ho žiaľ, nikdy nestretli. Náš starý otec zahynul v koncentračnom tábore v Lubline spolu so svojím synom Vojtechom. Dcéra Janetta zahynula vo vyhladzovacom koncentračnom tábore Sobibor. Z dvanástich detí Viliama Bergera prežili vojnové besnenie len traja – Dezider, Valéria s rodinou a najmladší syn, náš otecko Oskár s manželkou. Prežili v bunkroch, v horách nad Lubietovou a nad Strelníkmi/Šajbou. Šesť mesiacov zimy roku 1944/45 sa skrývali v studených úkrytoch a prežili vďaka statočným rodinám pána Jána Potančoka z Lubietovej-Zábavy a rodinám Martina Majera Šuchovie a Jána Čiefa zo Strelník. Z koncentračného tábora sa po

Snúbenci Bergerovci

vojne vrátil vnuk Viktor, syn Jolany. S ťažkým srdcom priznávam, že sa nám nepodarilo zistiť nič o osude ďalších piatich súrodencov nášho otca. Nevieme, či zahynuli v horách, v bunkroch alebo na iných miestach masového vyvražďovania židovského obyvateľstva. Vieme len to, že ešte dlhé roky po vojne dúfal a čakal, že sa niekto predsa len domov vráti.

A tak môj brat Ivan a ja si vážime, že pochádzame a stále patríme do Lubietovej. Sme radi, že tak trochu pripomíname – hlavne tým starším obyvateľom – že práve tu sú naše korene.

Spracované podľa vlastných spomienok a na základe dokumentov

- 1) Peter Werner, „Židovské cintoríny vo Zvolenskej župe“, *Acta judaica slovacca*, 2024, s. 110 – 112
- 2) Štátny archív v Banskej Bystrici

Alica Frühwaldová a Dušan Kordík

Výpis uznesení z 19. zasadania obecného zastupiteľstva dňa 15. decembra 2024

Prítomní poslanci: Ing. Marián Benka, Peter Černák, Ing. Pavol Čuba, Bc. Jana Majerová, Peter Kováč, Miloš Sauka, Ing. Peter Sedláček, Bc. Zdenko Urva, Pavel Zajac

Ospravedlnený: ----

Hlavný kontrolór: Pavol Šimun

Za občanov: ---

OcZ 19 – 1/2024 Obecné zastupiteľstvo obce Lubietová schvaľuje program zasadnutia obecného zastupiteľstva podľa pozvánky. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyselne prijaté.

OcZ 19 – 2/2024 Obecné zastupiteľstvo obce Lubietová určuje Zuzanu Kútnu za zapisovateľku zápisnice, Ing. Pavla Čubu a Petra Kováča za overovateľov zápisnice.

Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyselne prijaté.

OcZ 19 – 3/2024 Obecné zastupiteľstvo obce Lubietová volí návrhovú komisiu v zložení: Ing. Peter Sedláček predseda, Miloš Sauka člen, Peter Kováč člen. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyselne prijaté.

OcZ 19 – 4/2024 Obecné zastupiteľstvo obce Lubietová schvaľuje VZN obce Lubietová, ktorým sa mení VZN obce Lubietová č. 3/2022, o určení výšky príspevku na činnosť materskej školy a školského klubu detí, v zmysle predloženého návrhu.

Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyselne prijaté.

OcZ 19 – 5/2024 Obecné zastupiteľstvo obce Lubietová schvaľuje VZN obce Lubietová, ktorým sa mení a dopĺňa VZN obce Lubietová č. 2/2021, o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, v zmysle predloženého návrhu.

Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyselne prijaté.

OcZ 19 – 6/2024 Obecné zastupiteľstvo obce Lubietová schvaľuje a./ Dotáciu z rozpočtu obce Lubietová na rok 2025 pre **OZ Debnár Lubietová** vo výške 1000,-€ na:

ročnú činnosť folklórnej skupiny, vyplatenie externých členov ľudovej hudby, občerstvenie na stretnutia, skúšky, akcie, vystúpenia, materiálno technické zabezpečenie chodu folklórnej skupiny, nákup a opravy ►

► hudobných nástrojov, krojové vybavenie, doprava, kancelárske potreby, propagáciu a reklamu, tovary a služby, rekvizity.

b./ Dotáciu z rozpočtu obce Lubietová na rok 2025 pre **OZ Rodičovské združenie pri Základnej škole T. G. Masaryka Lubietová** vo výške 300,-, € na : MDD v školskom roku 2025.

c./ Dotáciu z rozpočtu obce Lubietová na rok 2025 pre **FK Baník Lubietová** vo výške 4 000,- € na:

- organizovanie majstrovských futbalových stretnutí riadených ObFZ Banská Bystrica a vecí s tým súvisiacich (rozhodcovia, poplatky, cestovné, kosenie, občerstvenie, výstroj) – prípravka, ml. žiaci, dorast, dospelí, dostavba bufetu, altánku, chodníka, oporného múra, tribúny pre divákov, údržbu ihriska a areálu

d./ Dotáciu z rozpočtu obce Lubietová na rok 2025 pre **ŠK ST Vepor Lubietová** vo výške 1 600,- € na: športovú činnosť oddielu stolného tenisu pre činnosť v roku 2025

e./ Dotáciu z rozpočtu obce Lubietová na rok 2025 pre **ZO SZV Lubietová** vo výške 1 000,- € na nákup liečiv, náučná literatúra, vstupenky na výstavy a školenia a chod organizácie

f./ Dotáciu z rozpočtu obce Lubietová na rok 2025 pre **Mareka Potančka a Danielu Dobríkovú, zastúpených matkou Ing. Elenou Dobříkovou** vo výške 600,- € na výstroj a cestovné náklady na preteky v skoku na lyžiach a severskej kombinácii.

Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyselne prijaté.

OcZ 19 – 7/2024 Obecné zastupiteľstvo obce Lubietová schvaľuje zostavovanie a predkladanie rozpočtu obce bez programovej štruktúry počnúc rozpočtom obce na roky 2025, 2026, 2027. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyselne prijaté.

OcZ 19 – 8/2024 Obecné zastupiteľstvo obce Lubietová **a./ berie na vedomie:** stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu na roky 2025 -2027

b./ schvaľuje: rozpočet obce Lubietová na rok 2025 v členení:

v Eur	Bežné	Kapitálové	Fin.operácie	Spolu
Príjmy	1 604 823,00	2 000,00	346 700,00	1 953 523,00
Výdavky	705 853,00	236 262,00	114 304,00	1 056 419,00
Príjmy RO	51 000,00	0,00	0,00	51 000,00
Výdavky RO	944 934,00	2 570,00	0,00	947 504,00
Príjmy obec + RO	1 655 823,00	2 000,00	346 700,00	2 004 523,00
Výdavky obec + RO	1 650 787,00	238 832,00	114 304,00	2 003 923,00
Hospodárenie obce + RO prebytok/schodok	5 036,00	-236 832,00	232 396,00	600,00

a ďalej v členení podľa funkčnej a ekonomickej rozpočtovej klasifikácie – príloha č. 1 uznesenia zastupiteľstva. Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyselne prijaté.

OcZ 19 – 9/2024 Obecné zastupiteľstvo obce Lubietová **berie na vedomie:** rozpočet obce Lubietová na rok 2026 – 2027 v členení:

Rok 2026 v Eur	Bežné	Kapitálové	Fin.operácie	Spolu
Príjmy	1 662 118,00	2 000,00	0,00	1 664 118,00
Výdavky	690 151,00	2 000,00	14 304,00	706 455,00
Príjmy RO	51 000,00	0,00	0,00	51 000,00
Výdavky RO	924 634,00	2 570,00	0,00	927 204,00
Príjmy obec + RO	1 713 118,00	2 000,00	0,00	1 715 118,00
Výdavky obec + RO	1 614 785,00	4 570,00	14 304,00	1 633 659,00
Hospodárenie obce + RO prebytok/schodok	98 333,00	-2 570,00	-14 304,00	81 459,00

Rok 2027 v Eur	Bežné	Kapitálové	Fin.operácie	Spolu
Príjmy	1 690 712,00	2 000,00	0,00	1 692 712,00
Výdavky	692 151,00	0,00	14 304,00	706 455,00
Príjmy RO	51 000,00	0,00	0,00	51 000,00
Výdavky RO	924 634,00	2 570,00	0,00	927 204,00
Príjmy obec + RO	1 741 712,00	2 000,00	0,00	1 743 712,00
Výdavky obec + RO	1 616 785,00	2 570,00	14 304,00	1 633 659,00
Hospodárenie obce + RO prebytok/schodok	124 927,00	-570,00	-14 304,00	110 053,00

Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyselne prijaté.

OcZ 19 – 10/2024 Obecné zastupiteľstvo obce Lubietová **II/ berie na vedomie**

návrh na zmenu rozpočtu obce Lubietová vykonaním rozpočtového opatrenia č. 9/2024 podľa § 14 ods. 2 písm. a), b), c) a d) zákona č. 583/2004 Z. z., konkrétne presun rozpočtovaných prostriedkov v rámci schváleného rozpočtu, povolené prekročenie príjmov a výdavkov a povolené prekročenie a viazanie finančných operácií podľa predloženého návrhu:

	Úprava príjmov o:	Úprava výdavkov o:
Bežné	134 634,00	171 314,00
Kapitálové	350,00	- 4 035,00
Finančné operácie	52 502,00	0,00
Spolu	187 486,00	167 279,00

II/ schvaľuje

zmenu rozpočtu obce Lubietová vykonaním rozpočtového opatrenia č. 9/2024 podľa § 14 ods. 2 písm. a), b), c) a d) zákona č. 583/2004 Z. z., konkrétne presun rozpočtovaných prostriedkov v rámci schváleného rozpočtu, povolené prekročenie príjmov a výdavkov a povolené prekročenie a viazanie finančných operácií podľa predloženého návrhu:

	Úprava príjmov o:	Úprava výdavkov o:
Bežné	134 634,00	171 314,00
Kapitálové	350,00	- 4 035,00
Finančné operácie	52 502,00	0,00
Spolu	187 486,00	167 279,00

Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyselne prijaté.

OcZ 19 – 11/2024 Obecné zastupiteľstvo obce Lubietová schvaľuje predĺženie nájomnej zmluvy pre Ivana Potančka na byt č. 2, v budove obce Lubietová, súpisné číslo 2, orientačné číslo 2, do 31.12.2025.

Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyselne prijaté.

OcZ 19 – 12/2024 Obecné zastupiteľstvo obce Lubietová **II/ berie na vedomie**

návrh plánu kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra obce na 1. polrok 2025 II/ schvaľuje

plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra obce na 1. polrok 2025 podľa predloženého návrhu.

Za: všetci. Uznesenie bolo jednomyselne prijaté.

Benefičný koncert

13. december 2024

Tak ako v predchádzajúcich rokoch, aj minulý rok sme v Evanjelickej cirkvi a. v., organizovali Benefičný ekumenický vianočný koncert.

Ukutočnil sa už tradične v decembri v Evanjelickom kostole a. v. v Lubietovej. Pozvanie prijali a svo-

jimi koledami nám spríjemnili predvianočné chvíle domáce folklórne skupiny. Z Lubietovej FSK Debnár a zo Strelník Šajbania. Veľmi nás teší, že k tejto tradícii každoročne prispievajú svojimi piesňami aj deti ZUŠ Brusno, elokované pracovisko Lubietová, pod vedením p. učiteľky Editky Pikulovej. Pani učiteľka prispela do programu aj svojim hlasom a krásnymi melódiami. Aj rímskokatolícky pán farár Martin Uhrík

nás už tradične potešil svojou hrou na klarinete. Na klavíri všetkých sprevádzala Magdaléna Kartáčová. Na koncert prijali pozvanie aj naši hostia, pán Karol Kočík z Očovej, známy fujarista a inštrumentalista, a detský folklórny súbor Dratvárik zo Slovenskej Lupče. Ukázali nám, ako sa v našom okolí slávilianoce kedysi dávno. V programe zaznelo množstvo kolied, vinšov, vianočných piesní a skladieb, ktoré nám

všetkým spríjemnili krásne predvianočné chvíle a zároveň nás donútili trochu spomaliť a zamyslieť sa. Výťažok z koncertu sme venovali Zariadeniu sociálnych služieb Strom Strelníky. Ďakujem všetkým účinkujúcim, organizátorom, aj prítomným štedrým darcom za podporu a priazeň a verím, že nás na tomto podujatí bude každým rokom viac a viac.

Mgr. Drahoslava Dobošová

Fsk Šajbania

Fsk Debnár

DFS Dratvárik

Evanjelický kostol

Deň Zeme

22. apríl 2025

Za krajšiu Lubietovú

Tento istý dátum si pripomínáme každý rok. Je jedným z dátumov, ktorý sa v kalendári nemení. Je to **Deň Zeme** a vznikol ako reakcia na neustále poškodzovanie životného prostredia. Iniciátorom bol environmentálny aktivista, senátor Spojených štátov z Wisconsinu, Gaylord Nelson. Tento deň sa začal oslavovať od roku 1970. Jeho cieľom je pripomenutie si našej závislosti na cenných daroch poskytované Zemou. Je potreba si uvedomiť, že zemské

zdroje nie sú nevyčerpatelné, a preto sa treba venovať otázkam životného prostredia a prostredníctvom spoločného celosvetového úsilia chrániť jej poklady pre budúce generácie ľudí a ostatných tvorov žijúcich na Zemi.

Urobme niečo pre seba, pre naše životné prostredie pred sviatkami Veľkej noci spoločnými brigádnickými aktivitami dňa 12. apríla 2025.

Stretnutie brigádnikov o 9.00 hod. pred obecným úradom. Prineste si so sebou pracovné náradie a chuť do prospešnej práce.

J. M.

Vianočné trhy

21. december 2024

Dňa 21. decembra 2024 zorganizovali Priatelia Lubietovej vianočné trhy.

Druhý ročník sa tentokrát konal v kultúrnom dome a zúčastnili sa ho aj žiaci zo základnej školy T.G. Masaryka Lubietová. Deti si v škole a aj doma vyrobili krásne ozdoby na

Manželia Kútikovci

vianočný stromček, či sviatočne vyzdobený štedrovečerný stôl. Predávali to každý za svoju triedu a tým ukázali, že sú dobrý tím a vedia spolupracovať.

Táto akcia ukázala, že v našej obci je veľa šikovných ľudí a sme radi, že sa prišli prezentovať svojimi výrobkami.

Podával sa aj výborný punč a atmosféru dopĺňala FSk Debnár.

Linda Mandyčevská

Majerky FSk Debnár

Deti Základnej školy T. G. M v Lubietovej

Deti Základnej školy T. G. M v Lubietovej

Deti ZŠ T. G. M v Lubietovej

Deti Základnej školy T. G. M v Lubietovej

Mama Janka s dcérou Lenkou

Daniela Pokorná

Organizátori podujatia

Výrobky Michaely Galuškovej

Školstvo

Aktuálne školské aktivity

- Plavecký výcvik pre predškolákov a žiakov školy
- Prednáška policajtov za prítomnosti prokurátora pre starších žiakov školy o trestnoprávnej zodpovednosti mladistvých a aktuálnych problémoch mladých ľudí.
- Celoštátne testovanie žiakov 9. ročníka T9 2025 zo slovenského jazyka a literatúry a matematiky.
- Exkurzia do Bratislavy v oblasti profesijnej orientácie žiakov – Volksvagen.
- Exkurzia žiakov o banickej histórii do Banskej Štiavnice.
- Stretnutie a rozhovory odborníkov – psychologov s rodičmi žiakov školy na témy, na ktoré spoločne hľadáme odpovede. O termíne konania budú rodičia informovaní prostredníctvom edupage.

Zápis do 1. ročníka sa uskutoční **9. apríla 2025 o 15,00 hod.** v základnej škole.

Zápis detí do materskej školy sa uskutoční **14. mája 2025 od 15,00 hod.** v priestoroch materskej školy.

Všetky potrebné informácie budú aktuálne zverejňované na web stránke školy a pri vchode do materskej a základnej školy.

V prípade potreby môžu rodičia kontaktovať vedenie ZŠ s MŠ.

Aktivity v materskej škole

Veľké ani malé deti v materskej škole nezaháľajú.

Pani učiteľky im každý deň pripravujú bohatý program na zábavu, či vzdelávacie aktivity. Tak hravou formou zistili, že karneval sa organizuje v čase Fašiangov a športové aktivity sú tiež dôležité.

Stolnotenisový turnaj žiakov

organizovala miestna základná škola v spolupráci so športovým klubom stolného tenisu Vepor Lubietová pod vedením pána Pavla Čubu. Cieľom, ktorý si spoločne určili, bola podpora zmysluplného využitia voľného času žiakov, snaha ukázať im jednu z možností – pohyb v stolnotenisovom krúžku. Zmyslom takejto činnosti je aj výchova k spolupráci, zdravé súťaženie, ale aj zvládanie prehry.

26. februára sa telocvičňa školy zaplnila mladými stolnými tenistami. Rozhodcovia organizovali, riešili nejasnosti v hre, utešovali pri prehrách a určovali poradie. V kategórii dievčat vyhrala Nela Pyšná, v ďalšej chlapčenskej kategórii vyhral Adam Krištof Kováčik a víťazom najstar-

ších žiakov sa stal Tobias Čief. O ceny sa postaral stolnotenisový oddiel v spolupráci s obcou Lubietová a pánom starostom.

Pochvala a poďakovanie patrí všetkým organizátorom, ale najmä účastníkom – mladým športovcom. V závere turnaja p. Čuba vyzval

všetkých žiakov k pravidelnému športovaniu aj na stolnotenisových turnajoch. V tejto výzve môžu deťom pomôcť aj ich rodičia.

Školstvo

Plavecký výcvik

Plávanie patrí k základným prostriedkom všestranného rozvoja človeka, patrí medzi životné gramotnosti.

Pre svoj mnohostranný význam – zdravotný, výchovný, športový a rekreačný je plávanie veľmi populárne. Jednou z úloh školy je, aby si deti osvojili plaveckú gramot-

nosť. Tento školský rok naša škola zorganizovala plavecký výcvik pre žiakov 3. a 5. ročníka základnej školy a predškolákov materskej školy. Tréneri plaveckého kempu z Banskej Bystrice spolu s deťmi úspešne prekonávali počiatočné obavy z vody, aby ich nahradili nadšením a radosťou z plávania a pohybu vo vode.

Veľkí a malí kamaráti si čítajú

Je názov aktivity v rámci formovania vzťahu žiakov ku knihám, vzájomného spoznávania sa aj rovesníckeho učenia. Marec – Mesiac knihy je k tomu najlepšou príležitosťou.

Žiaci si navzájom čítali úryvky zo zaujímavej beletrie, ktoré si spestrtili riešením problémových úloh, hádaniek, hlavolamov a podobené.

Stretnutie policajtov so žiakmi

Medzi aktivity policajného zboru patrí aj prevencia pred páchaním trestnej činnosti, prednášky na školách, práca s mládežou, či výchovný aspekt povolania policajta.

V tomto duchu organizuje základná škola v spolupráci s OR PZ v Banskej Bystrici stretnutia, semináre, prednášky pre žiakov, ktorí sa dostávajú k zaujímavým informáciám zodpovedajúc ich veku. Posledné stretnutia venovali pozornosť aktuálnym témam: trestnopráva zodpovednosť mladistvých, šikanovanie, kyberšikana, škodlivé závislosti, účasť cestnej premávky a pod. Výber tematiky prednášaných tém závisela aj od problémov v daných triedach.

Z vôle moci odvlčenie a zavraždení

Nech vám je to jubilejným rokom, keď každý z vás má sa vrátiť k svojmu vlastníctvu a každý má sa vrátiť ku svojmu rodu.

Levitus, 25,10

Pri prechádzke Lubietovou, v jej dolnej časti, ľahko natrafíte na zdroj kvalitnej pitnej vody, ktorá vyteká z úpätia neďalekého horského masívu. Následne vteká, cez potrubie s otvoreným vyústením do malého rezervoára v mieste, ktoré väčšina pozná ako „grant pred Strelingerov“. To miesto a jeho okolie má svoju históriu, spojenú s rodinou Strelingerovcov, ktorí tu žili a pracovali niekedy od druhej polovice 19. storočia až do obdobia 2. svetovej vojny. Vtedajšia politická moc im však pripravila tragický osud.

U Strelingerov

O osude rodiny mi porozprával môj priateľ, Ing. Ján Strelecký, CSc., vnuk Mórica Strelingera a Malviny Strelingerovej, na základe zachovaných písomných dokumentov svojho otca PhMr. Štefana Streleckého, syna manželov Strelingerových.

Predkovia rodiny Strelingerovcov sa putovaním z Izraela cez Španielsko stáročiami dostali až do vtedajšieho Pruska, do kraja Strelitz (Weimarská republika, Freistaat Mecklenburg-Strelitz, 1918 – 1933) odkiaľ sa neskôr presťahovali do horného Uhorska, na Oravu. Nakoľko židovskí obyvatelia Uhorska, museli podľa špecifického zákona cisára Jozefom II z roku 1788 prijať nemecké priezviská, prijali židovskí predkovia priezvisko Strelinger podľa mena regiónu odkiaľ pôvodne pochádzali.

Jakub Strelinger

Pán Jakub Strelinger sa narodil niekedy okolo roku 1840 a pôsobil na Orave ako učiteľ. Mal početnú rodinu (8 detí), ktorú nedokázal z učiteľského platu užiť. Rozhodol sa preto predávať po Hornom Uhorsku drevené výrobky oravských remeselníkov a pre nich kupovať a späť dovážať kovové výrobky (sekery, motyky, kince a pod.), ktoré potrebovali pre svoje remeslo. Na jednej obchodnej ceste sa dostal do vtedajšieho banského mesta Lubietová, kde zistil, že furmani, ktorí vozili do Huty železnú a medenú rudu sa nemajú kde najesť a prenocovať alebo nechať nakrmiť, napojiť a oddychnúť svoje kone. Na dolnom konci mesta si na tieto služby najal veľkú drevenú

šopu. Niekedy po roku 1860, keď bol zrušený zákaz pre Židov bývať v banských mestách Uhorska, ktorý zaviedol cisár Leopold I (1658 – 1705) si postavil murovaný dom, kde býval s manželkou a 8 deťmi a kde furmanom poskytovali jedlo a ubytovanie.

Dá sa predpokladať, že pre svoj zámer služby furmanom prispôbil aj neďaleký, za domom vytekajúci prameň a vytvoril napájadlo pre ťažné kone, miesto, ktoré dnes poznáme ako zdroj výbornej pitnej vody. Jakub Strelinger bol pracovitý muž a dožil sa takmer 90 rokov. Neskôr, po zatvorení lubietovskej huty na tavbu železa vo svojom dome spolu so synom Móricom otvorili a prevádzkovali obchod so zmiešaným tovarom a remeňmi, miestnymi nazývaným „Obchod u Strelingerov“. Obchod im evidentne fungoval až do doby, keď im ho vtedajšia politická moc na základe smutne známych protizhijovských zákonov z r. 1941 a vyhlášky MF č. 25430/1941 odobrala a zlikvidovala¹⁾. V dobových dokumentoch Notárskeho úradu v Lubietovej, č. 132/1942 sa môžeme dočítať, že dočasným správcom majetku „bývalého“ obchodníka Mórica Strelingera bol kovorobotník J. L.^{2,4)}.

Móric Strelinger

Móric Strelinger, (nar. 14.9.1875) mal s manželkou Malvínou (nar. 7.4.1884) syna Štefana a dcéry Magdalénu a Alžbetu. Manželia pracovali vo svojom obchode a počas mnohých rokov zásobovali dolný koniec obce potravinami a zmiešaným tovarom. Rodina bola dokonca lojalná k Slovenskému štátu, o čom svedčí záznam o štedrom darovaní

7 ks strieborných predmetov (6 ks pozlátených strieborných lyžičiek a 1 ks nešpecifikovaný strieborný predmet) na Zlatý poklad, ktorý v rokoch 1939 – 1943 organizovala Slovenská vláda³⁾. Dobové dokumenty z Notárskeho úradu v Lubietovej²⁾ napriek tomu ukazujú príkoria a perzekúcie, ktorým bola rodina Mórica Strelingera vystavená, ako napr. označenie domu a obchodu židovskou hviezdou, súpis nehnuteľného a hnutelného majetku (vykonávali menovaní emisári, pričom zlato, šperky a iné cennosti sa evidovali oddelene), súpis osôb v domácnosti, konfiškácia majetku, vystahovanie a pod. V tejto súvislosti je zaujímavý dokument²⁾, ktorý oznamuje neprítomnosť syna Štefana na zozname osôb, nakoľko, ako dokument uvádza dňa 15.5.1940 emigroval do Palestíny, tam však nedošiel, ale nachádzal sa na ostrove Korfu (v skutočnosti bol internovaný aj so sestrou na ostrov Rodos). Dokument obvodného notára v Lubietovej č. 3205/1942 daň²⁾, v súvislosti s vystahovaním Židov a predajom židovských nehnuteľností oznamuje daňovému úradu, že bolo vystahovaných 5 rodín a ďalej uvádza, citujem: „Žid Móric Strelinger, ktorý vystahovaný doteraz nebol má vo vlastnej opatere kravu, ktorá bola pri zaistovaní židovských nehnuteľností ponechaná preto, lebo vtedy bol ešte užívateľom poľnohospodárskej pôdy vyše 2 kja³⁾. Vtedy však všetky poľnohospodárske nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu a tak dôvod, pre ktorý mu bola krava ponechaná prestal“. Na stráž! Nečitateľný podpis. Notár“. Osud rodiny a zrejme aj kravy, ktorá bola príčinou nesplnenia príkazu sa na-

plnil a ešte v tom istom roku ich gardisti z POHG (nepochádzajúci z Lubietovej) násilne odtransportovali z domu a na dodnes neznámom mieste popravili. Po tom, čo špinavú prácu konfiškácie majetku, odvlčenia a zavraždenia vykonali pešiaci POHG, prišla následne vyššia úradná moc, Štátny pozemkový úrad z Bratislavy, so slávnostným oznámením a prislúchajúcimi rozkazmi, list č. II 1415/42-22²⁾, že: „dňa 14.12.1942 o 8.17 hod. pricestujú zástupcovia Štátneho pozemkového úradu, aby politickej obci Lubietová odovzdali pozemky býv. žid. maj. Strelingera Mórica a spol. v katastri obce Lubietová do držby a úžitku. Predvolajte na 8.50h vládného komisára obce a bývalého vlastníka pozemkov. Upovedomte politickú obec, aby k vlaku 8.17 poslala povoz. Na stráž! Za predsedu (nečitateľný podpis)“.

Aby bolo dielo úplne dokonané, staršiu dcéru Alžbetu – Elisabeth s manželom a dvoma malými synmi koncom roku 1944 odvliekli a vo vápenke v Nemeckej zastrelili. Mladšia dcéra Margita spolu s bratom Štefanom odišla poslednou loďou (volala sa Pentcho) po Dunaji z Bratislavy a po obrovských ťažkostiach s plavbou riečnej lode na mori a stroskotaní v Egejskom mori, pri ostrove Kamilanisi, kde ich zachránili talianski vojaci. Ako nepriateľské osoby ich umiestnili do zajateckých táborov na ostrovoch Rodos, kde žili v tábore 15 mesiacov a potom v januári 1942 ich premiestnili do internačného tábora Ferramonti. Alžbeta Strelingerová zomrela na podvýživu a tuberkulózu a je pochovaná na miestnom cintoríne. ▶

► **PhMr. Štefan Strelinger**

PhMr. Štefan Strelinger, vyštudoval farmáciu v Prahe na Karlovej Univerzite a od r. 1940 bojoval v ilegálnom protifašistickom odboji na Slovensku. Neskôr, kvôli prenasledovaniu odišiel spomínanou loďou Pentcho po Dunaji a po strokotaní, záchrane, a pobyte v talianskych zajateckých táboroch sa prepravil do Veľkej Británie, kde sa pripojil k Čsl. armáde vo Veľkej Británii. V armáde pôsobil ako zdravotník a zúčastnil sa mnohých bojov a zachránil viacerých zranených vojakov. Po 2. svetovej

vojne sa vrátil do ČSR, zmenil si priezvisko na Strelecký a žil v Košiciach. Pracoval ako farmaceut v podniku Medika n.p. a významne prispel k rozvoju lekárenstva vo vtedajšom Východoslovenskom kraji. Orientoval sa okrem humánnych liekov na bylinné liečivá a veterinárne lieky. Bol nositeľom viacerých patentov.

Napriek hrozným udalostiam, ktoré rodina prežila v Lubietovej, PhMr.Štefan Strelinger – Strelecký viackrát navštívil Lubietovú a spomínal na svoju rodinu a krásne

detstvo, ktoré prežil ako hovoril „v kráľovskom meste“.

Doslov

Smutná je história židovskej rodiny Mórica Strelingera, ktorú si pripomínáme v jubilejnom roku 80. výročia skončenia 2. svetovej vojny. Nie je, a nikdy to nebol jubilejný rok Mórica Strelingera, aký Boh odporučil Mojžišovi na hore Sinaj, ako siedmy rok sviatočného odpočinku. Nebol to ani Deň zmierenia, ktorý mali trúbiť na zvučnom rohu v celej krajine aby vyhlásili v krajine slobodu pre všetkých jej obyva-

teľov a návrat k svojmu vlastníctvu a svojmu rodu. Rok 1942 mal byť pre Mórica Strelingera a jeho rodinu, počítajúc od roku jeho narodenia, rokom sviatočného odpočinku. Príčiním politickej brutality Slovenského štátu to pre neho a jeho rodinu skončilo tragicky. Pripomínajme si ho a jeho rodinu, keď budeme piť vodu, o ktorej zachovanie sa jeho predkovia pričínili.

Spracované podľa osobných spomienok syna a vnuka Mórica Strelingera a dobových dokumentov Štátneho archívu v Banskej Bystrici.
Ing. Dušan Kordík, PhD.

(1) Likvidácia podniku spočívala v „zaistení“ hnuťelného majetku pôvodného vlastníka, jeho súpisu, ocenení a speňažení v tzv. likvidačnej lehote. Pôvodný majiteľ bol zbavený možnosti podnikat', ako aj podniku samotného bez kompenzácie. Zdroj: <https://www.upn.gov.sk/projekty/likvidacie/>

(2) Zdroj: Štátny archív v Banskej Bystrici

(3) V dvoch etapách (prvá do 31. októbra 1940, druhá do 31. decembra 1943) sa vyzbieralo vyše 3 kilogramov čistého zlata, 60 kilogramov čiastočne zlatého kovu, 1873 kilogramov čistého striebra, 344 čiastočne strieborných predmetov, za dva a pol milióna korún cenných papierov a desať miliónov korún v hotovosti. Zdroj Pravda, 15.3.2020.

(4) J. L. pôsobil ako obecný funkcionár na OU Lubietová (meno a priezvisko je uvedené v dobových dokumentoch)

(5) k.j.= katastrálne jutro = stará uhorská miera plochy = 5735,6 m²

Tajomstvo kúpeľov

2. február 2025

Divadelná veselohra s názvom Tajomstvo kúpeľov nám poodhalila život v slovenských kúpeľoch.

Veru je to tak. Niekto sa ide liečiť a niekto spája príjemné s užitočným. Tak to bolo aj v týchto kúpeľoch. Je to príbeh síce vymyslený, no celkom reálny. Tak nám ho sprostredkovala svojim scenárom a réžiou Zuzka Vaníková a ochotníckí herci z Ráztoky.

Ďakujeme, že ste prišli podporiť živú kultúru.

J. M.

Pozývame vás na zumbu

Tanec zumba je tanečný fitness program vytvorený v Kolumbii.

Tréner Alberto Perez prišiel na to úplnou náhodou, keď si jedného dňa na tréning zabudol kazetu s hudbou a použil hudbu, ktorú počúval v aute a improvizoval. Klientom sa to páčilo a tak si takúto hodinu žiadali opäť.

Počas zumbly sa striedajú pomalé a rýchle skladby, kombinuje dynamickú latinsko-americkú hudbu a latinsko-americké tance spolu s aeróbnymi pohybmi. Využíva tance ako salsa, merengue, cumbia, reaggaeton, flamenco, hip-hop, cha-cha, samba, calypso, belly Dance a omnoho viac.

Dvakrát do týždňa cvičíme zumbu aj v Lubietovej. Pozývame vás v pondelok a vo štvrtok o 18:00 do kultúrneho domu. Príďte si s nami zacvičiť a zatancovať a zasmiať sa.

Poplatok za jednu hodinu je 4 €.

D. Kapustová

My všetci školopovinní

22. február 2025

Divadlo MedziBRODway prišlo k nám s divadelnou hrou, ktorá vtípnou a humornou, miestami až

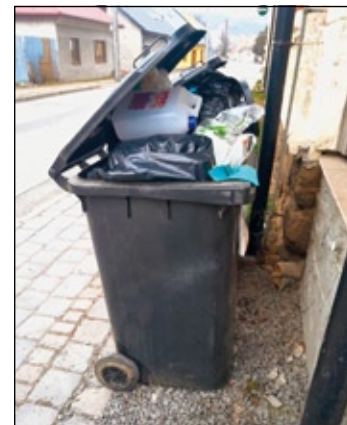
mrazivou formou reflektuje veľké okamihy školstva na území Slovenska od čias Márie Terézie až po súčasnosť. Réžia a scenár predstavovania je v rukách Radoslava Kabáča.

Jana M.

Nestačí len nadávať

Zo všetkých strán počúvam, ako veľa platia lubietovci za odpad, ako je to nespravodlivé a ako všetci poctivo triedime. Aby sme lepšie pochopili, ako „poctivo triedite“ chodíme pred smetiarmi pozrieť, ako vyzerajú vaše kukanádoby. Dost' vás je takých, čo má buď väčšiu nádobu 240 litrovú, alebo má dve malé kukanádoby alebo popri kukanádobe má niekoľko vriec s odpadom. A keď sa lepšie pozriete, tak jeden má v nádobe ostrihaný krík, druhý doplní kukanádoby vyzbieranými kartónmi, u ďalšieho vidíte plastové fľaše, plechovky a iný odpad, ktorý by mal byť v separovanom zbere. Skrátka 50 percent z vás neseparuje. A veta, že pri tomto vysokom poplatku ja separovať nebudem, sa obráti proti nám všetkým.

Keď sme prešli na dvojtýždenný vývoz, tak sme za rok ušetrili 50 ton zmesového komunálneho odpadu. Od toho roku sme sa nepohli nikde,

lebo väčšina z nás sa nepohla nikde. Separácia odpadu je niečo, čo robiť nechceme a nerobíme. Chápem, je výhodnejšie nezaťažovať sa doma triedením, veď by som sa hádam aj mohol zašpiniť. Ak by ste triedili ako máte, tak sa nezašpiníte, lebo obaly odložíte hneď do separovaného zberu a nenecháte ich znečistiť iným odpadom.

Lebo znečistený obal skončí iba v kukanádobe. V prílohe vám posielam pár fotografií, aby som dokázal svoje tvrdenia v článku. Boli urobené 10.3.2025. Určite sa vám všetkým nebude páčiť, keď obec začne robiť opatrenia na zlepšenie separácie, ale nemá na výber. Lebo ak to bude takto pokračovať, na budúci rok budeme platiť

50,- eur na občana a rok. A jediné ukrátenie budeme my – tí, čo separujeme.

Ing. Pavel Zajac – starosta

Cenník palivového dreva platný od 1. 1. 2025

	Ihličnaté palivo						Listnaté palivo					
	v 2 m dĺžkach			kálané			v 2-4 m dĺžkach			kálané		
	€/prm bez DPH	€/prm s DPH	€/m ³ s DPH	€/prm bez DPH	€/prm s DPH	€/m ³ s DPH	€/prm bez DPH	€/prm s DPH	€/m ³ s DPH	€/prm bez DPH	€/prm s DPH	€/m ³ s DPH
Obyvatelia Lubietovej – dôchodcovia	18,33	22,55	35,23	30,85	37,95	59,30	20,85	25,65	47,50	33,33	41,00	75,93
Obyvatelia Lubietovej	20,85	25,65	40,08	37,52	46,15	72,11	25,00	30,75	56,94	41,67	51,25	94,91
Ostatní odberatelia	23,33	28,70	44,84				27,52	33,85	62,69			
Manipulačné zvyšky	18,33	22,55	35,23				20,85	25,65	47,50			
Manipulačné odrezky	8,33	10,25					10,00	12,30	22,78			
Samovýroba – haluzina	4,19	5,15					7,93	9,75				
Samovýroba – nad 7 cm	6,26	7,70					10,00	12,30				

Ostatné	Ihličnatá guľatina na stavebné účely			
	€/m ³ bez DPH	€/m ³ s DPH	€/m ³ bez DPH	€/m ³ s DPH
Stavebníci v Lubietovej	45,83		56,37	

Doprava s nakladaním/vykladaním	€/km bez DPH	€/km s DPH
Tatra	3,90	4,80

Pozn.:

1. Palivové drevo je vyrábané v dĺžkach 2 a 4 m, nekálané.
2. Ostatným odberateľom bude vyhotovené v prípade dostatku paliva pre obyvateľov Lubietovej.
3. Ďalej je možné dodanie stiepaného paliva v kládkoch 20-50 cm (sypané) v uvedených cenách.
4. Všetko palivo je uvedené s dovozom okrem manipulačných odrezkov a samovýroby.

Obecné lesy Lubietová, spol. s r.o.
Zábava 442/44, 976 55 Lubietová

Jozef Rosenberger, konateľ

Fašiangová zabíjačka v Ľubietovej

1. marec 2025

Fašiangová zabíjačka je na Slovensku neodmysliteľná súčasť tradícií a zvykov v období fašiangov.

Zabíjačkou sa končí obdobie veselosti, zábavy, tanca a hodovania pred náročným obdobím pôstu. Tak to bolo v Ľubietovej aj tento rok. V poslednú fašiangovú sobotu sa dobrovoľní hasiči z Ľubietovej postarali o veselé ukončenie fašiangov, ktoré majú za cieľ rozlúčiť sa

Majstri a pomocníci pri práci

so zimou a privítať prichádzajúcu jar. Na zabíjačkových špecialitách ľubietovských majstrov mäsiarov a ich pomocníkov si veru pochutili všetci, ktorí prišli a dodržiavanie týchto obľúbených tradícií sa im páči. Je to zároveň dobrá príležitosť pre občanov obce stretnúť sa, zabaviť a prežiť deň plný dobrej nálady.

Ďakujeme dobrovoľným hasičom za zorganizovanie tohto tradičného podujatia.

Jana M.

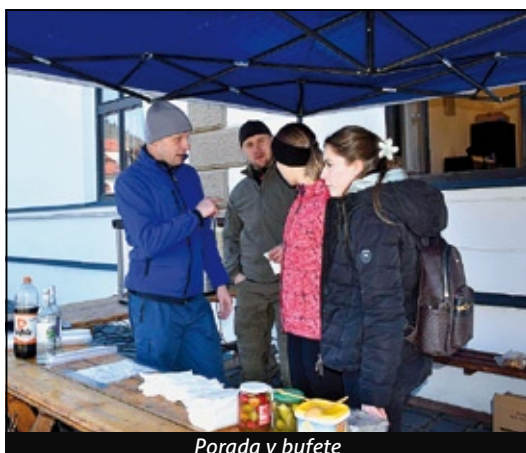
Majstri a pomocníci pri práci

Naše dievčatá v akcii

Majsterky FSK Debnár

Porada v bufete

Chutilo

Stolnotenisový turnaj

8. február 2025

Stolnotenisový oddiel Vepor Ľubietová v spolupráci so Športovou komisiou pri Obecnom úrade v Ľubietovej usporiadal dňa 8. 2. 2025 stolnotenisový turnaj neregistrovaných hráčov. Prvotným zámerom bolo usporiadať tento turnaj len pre obyvateľov obce. Nakoľko pri zisťovaní predbežného záujmu bolo málo záujemcov zo strany Ľubietovčanov, bol turnaj propagovaný aj v širšom okolí obce.

Turnaj sa uskutočnil v stanovenom termíne v kultúrnom dome, a to v dvoch kategóriách – súťaž žien a súťaž mužov. V ženskej kategórii boli tri účastníčky a v kategórii muži bolo prezentovaných 24 hráčov.

V súťaži žien tým, že boli len tri súťažiaci, sa zápasy konali v jednej skupine a následne sa hralo finále,

v ktorom bola úspešná p. Hrušková z Lučatina.

V mužskej kategórii súťaž prebiehala v prvom kole v štyroch skupinách, z ktorých prví štyria hráči postúpili do vyraďovacích kôl. Zo základnej skupiny sa cez vyraďovacie kolá prebojoval aj zástupca Ľubietovej, Mikuláš Kandár, ktorý postúpil až do finále súťa-

že. Vo finále podľahol p. Vaňkovi z Lomničky.

Na základe spätnej väzby súťažiacich a návštevníkov je potrebné konštatovať, že toto športové podujatie malo len pozitívne ohlasy, čo je dôležité, nakoľko účastníkmi boli hráči až od mesta Zvolen.

Na záver je potrebné poďakovať nie len za aktívnu organizačnú po-

moc, ale aj za finančnú podporu zo strany Obecného úradu – starostu Ing. Pavla Zajaca a pracovníkov úradu, ktorí sa postarali o obed súťažiacich (vynikajúci guláš). Veríme, že v tejto aktivite budeme pokračovať aj v nasledujúcich rokoch a že súťažiacich bude viac aj spomedzi občanov Ľubietovej.

Ing. Pavol Čuba

Stolný tenis v Ľubietovej má dlhoročnú tradíciu

V posledných rokoch záujem o tento druh šport v obci upadá a hrajúca generácia starne. Na to aby stolný tenis v obci naďalej existoval a rozvíjal sa medzi mladšou generáciou je potrebné aby sa tomuto druhu športu začali venovať žiaci a mladá ľudia.

Na základe daného stavu sa Stolnotenisový oddiel Vepor Ľubietová spolu s pani Mgr. Monikou Bobokovou riaditeľkou školy Tomáša Garryka Masaryka dohodli že v týchto zimných mesiacoch je ideálny čas na prezentáciu stolného tenisu medzi žiakmi Základnej školy. Na základe týchto faktov sa rozhodlo že sa urobí turnaj žiakov v stolnom tenise.

Dohodlo sa že v týždni pred Jarými prázdninami bude najlepším časom na uskutočnenie turnaja. A tak 26.2.2025 o 14:00 hod sa uskutočnil turnaj žiakov podľa jednotlivých stupňov v kategóriách, dievčat a chlapci.

V prvom stupni sa súťažilo v dvoch kategóriách, dievčatá a chlapci a v druhom stupni len v jednej kategórii a to v kategórii chlapci. Spolu bolo 29 účastníkov z toho šesť dievčat v prvom stupni, deväť chlapcov v prvom stupni a štrnásť chlapcov v druhom stupni. Na to že turnaj sa uskutočnil po dlhých rokoch bola účasť príjemným prekvapením a príjemným prekvape-

ním bola tiež úroveň niektorých hráčov a bojovnosť všetkých.

Výsledky v jednotlivých kategóriách:

1. stupeň – dievčatá:

1. Pyšná Nelka
2. Kováčiková Zorka
3. Michalidesová Simonka

1. stupeň – chlapci:

1. Kováčik Adam
2. Potančok Matúš
3. Majer Jakub

2. stupeň – chlapci:

1. Čief Tobias
2. Groččík Kristián
3. Potančok Marek

Turnaj prebehol v krásnej športovej atmosfére za ktorú sa treba poďakovať zástupcom základnej školy, členom stolnotenisového oddielu ale tiež OU v Ľubietovej za finančnú pomoc pri kúpe trofejí pre víťazov. Veríme že spravila dobrá propagácia a že víťazstvá ale aj prehry budú motivovať žiakov v zdokonaľovaní sa v stolnom tenise. V prípade snahy o tréningy žiakov budú členovia stolnotenisového oddielu ochotní odovzdať skúsenosti a po dohode so základnou školou aj žiakov trénovať.

Kráľovský ples

11. január 2025

Dňa 11. januára 2025 sa v našej obci konal „Kráľovský ples“.

Plesajúci si pochutíli na dobrej večeri a sladkom dezerte, do tanca hrala a spievala živá kapela. Ples bol obohatený o kultúrny program. Medzi zábavou sa vyhlásila tombola, do ktorej prispelo viacero sponzorov.

Veľké ĎAKUJEM patrí všetkým, ktorí na tejto akcii pomohli.

Tešíme sa z početnej účasti a budeme radi, keď sa pridáte zabaviť aj na budúci rok.

Priatelia Lubietovej

Valentínsky ples

15. február 2025

Na Valentínsky ples prišli deti krásne oblečené a čakala ich výborná večera, dezert, bohatá tombola a veselá zábava.

Veľmi pekne ďakujeme našim sponzorom, rodičom, ktorí prispeli do tomboly, pani kuchárkam, Miriam M. za skvelé muffinky a dievčatám z tanečnej skupiny Your Eyes za vystúpenie.

Priatelia Lubietovej

Hra s balónmi

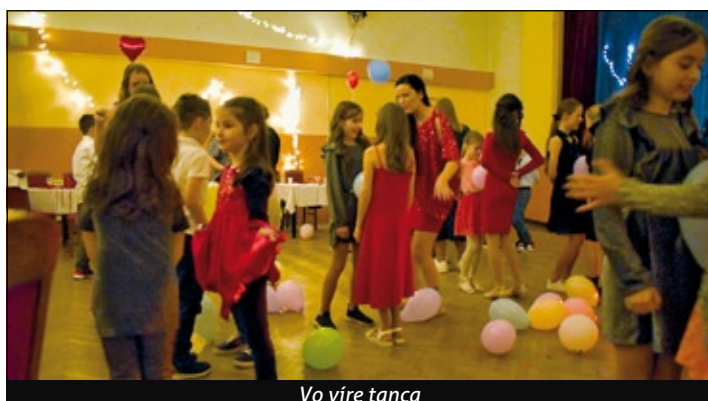
Organizátori podujatia

Večera

Mafiny chutili

Vo víre tanca

Plesajúce dievčatá

Všimli sme si

Aké bude nové koleso?

Niektorí občania si určite všimli väčší pohyb techniky do kultúrneho športového centra na Koleso.

Mnohí však neviete, že sa začali prípravné práce k uskutočneniu plánovaného dokončenia objektu multifunkčného ihriska. V prvej fáze sa pristúpilo k vypileniu niekoľkých líp, ktoré roky tvorili súčasť kolesa. V druhej fáze sa upraví okolie ihriska v dolnej časti a zrekonštruuje koleso, ktoré slúžilo dlhé roky ako tanečná plocha s obnovením lavičiek.

J. M.

Na koleso v roku 1947

Koleso prípravné práce

Ako byť šťastný v roku 2025

- Otvorte sa zmenám, ale nestrácajte svoje vlastné hodnoty.
- Pamätajte, že mlčanie je niekedy tou najlepšou odpoveďou.
- Nedopusťte, aby malá hádka zničila veľké priateľstvo.
- Žite dobrý a čestný život. Keď potom zostarnete a obzriete sa späť, budete sa z neho môcť radosť druhý raz.
- Existujú iba dva dni v roku, keď nemôžete urobiť vôbec nič. Jedným je včerašok a druhým zajtrašok. Preto je dnešok tým správnym dňom, keď má človek milovať, konať a žiť.

Počuli ste o sarkopénii?

Biologický jav zodpovedný za postupný úbytok svalovej hmoty, ich sily a funkcie prichádzajúci s vekom je známy ako sarkopénia. Ide o progresívnu stratu kostrovej svalovej hmoty a sily spôsobenej starnutím. Tento stav môže byť vážny, v závislosti od jednotlivca. V období medzi 20. a 70. rokom života strácame prirodzene až 40 % z našej svalovej hmoty. Po 40. roku života je sa proces zrýchľuje na 1 % ročne.

Sarkopénia je viac znepokojujúca ako osteoporóza. Pri osteoporóze je primárne riziko v úbytku kostnej hmoty, čo samozrejme tiež výrazne ovplyvňuje kvalitu života, ale sarkopénia ovplyvňuje nielen kvalitu života, ale prispieva aj k vysokej hladine cukru v krvi v dôsledku zníženej svalovej aktivity a výrazne zvyšuje riziko úrazov pri každodennej bežnej činnosti.

Ako zabrániť sarkopénii? Zostaňte aktívni: ak viete sedieť, neležte, ak môžete stáť, nesedte! Pohyb je kľúčom k prevencii úbytku svalov. Je nesmierne dôležitý najmä u starších osôb. Keď je starší človek chorý

alebo hospitalizovaný, nenabádajte ho k tomu, aby si odpočinul alebo zostal v posteli. Pomôžte mu chodiť, pokiaľ nie je na to skutočne príliš slabý. Len týždeň ležania v posteli môže spôsobiť až 5 % stratu svalovej hmoty a seniori túto stratu už nedokážu úplne nahradiť.

Starnutie začína od nôh a postupuje nahor! Preto udržujte svoje nohy aktívne a silné. Ak nepohybné nohami len dva týždne, stratíte silu desaťročia! Nečinné svaly vedú

opätovne ešte k rýchlejšej strate svalov: najmä svaly na nohách, keď sa nepoužívajú, sa rýchlo zhoršujú. Sedenie alebo ležanie obmedzuje pohyb nôh, oslabuje svaly. Aktivity ako chôdza, beh a bicyklovanie sú vynikajúce spôsoby na ich budovanie a udržanie. Chodidlá podporujú hmotnosť celého tela, vďaka čomu sú pre pohyblivosť najdôležitejšie. Takže KRÁČAJTE každý deň, kráčajte, aby ste si udržali silu a mobilitu.

spracovala: FP

Jednoduchá zmena textúry jedla zmení našu chuť do jedla

Celý ovos, ovsené vločky, instantné ovsené vločky alebo ovsené vankúšiky. Ktoré jedlo spôsobí skorý hlad? Zdanlivo je to stále jedno a to isté jedlo – ovos. Stačí však zmeniť štruktúru potraviny a v našom tele to spôsobí sériu hormonálnych a metabolických zmien. Pozrite sa na šokujúce výsledky štúdií na testovaných subjektoch a čo narobia raňajkové cereálie v našom tele!

Chcete byť zdraví? Sledujte nielen obsah živín, ale aj textúru potravín

Pre naše optimálne zdravie môže byť rozhodujúci nielen obsah živín, ale aj štruktúra potravín. Rovnaké jedlo môže mať na naše telo rôzne účinky.

Napríklad celé arašidy spôsobia menšie vstrebávanie tuku ako arašidové maslo. Pri konzumácii celých arašidov vylučujeme na záchode viac ako 2-násobok tuku než po arašidovom masle. A to bez ohľadu na to, ako dobre ich žujeme. Toto platí nielen pre tuky, ale aj pre sacharidy. Celý ovos má výrazne nižší glykemický index (GI) ako jemné či instantné ovsené vločky alebo kaša, ktoré sa líšia iba svojou hrúbkou. Celé ovsené vločky potom spôsobujú menšie zvýšenie hladiny cukru v krvi a inzulínu ako instantné ovsené vločky. Rovnaké jedlo – ovos – len v rôznych formách, môže mať na organizmus rôzne účinky.

Kukurličné lupienky alebo ryža (alebo akékoľvek iné) extrudované

obilniny spôsobujú oveľa väčšie zvýšenie hladiny cukru v krvi ako kukuričný klas alebo varená ryža. A nie je to len pridaný cukor. Len jednoduchá zmena v štruktúre toho istého jedla môže znamenať veľký rozdiel.

Význam glykemického indexu (GI)

Prečo nás to zaujíma? Príliš rýchle vstrebávanie sacharidov po jedle s vysokým GI môže vyvolať sériu hormonálnych a metabolických zmien, ktoré môžu podporiť nadmernú konzumáciu jedla.

Vedci vybrali 12 obéznych dospievajúcich chlapcov a krmili ich rôznymi jedlami s rovnakým množstvom kalórií. Potom ich sledovali nasledujúcich 5 hodín, aby zmerali, koľko jedla za ten čas zjedli. Chlapci, ktorí dostávali instantné ovsené vločky, zjedli o 53 % viac jedla ako tí, ktorí jedli celozrnnú ovsenú kašu. Skupina chlapcov, ktorí dostávali instantné ovsené vločky, išla na desiatu hodinu po jedle a celkovo zjedla podstatne viac kalórií počas dňa. Rovnaké jedlo, len v inej forme, viedlo k inému účinku.

Ovsené vločky alebo cereálie?

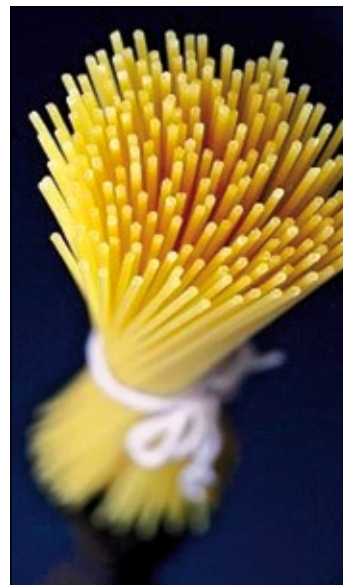
Instantné ovsené vločky však nie sú také zlé ako raňajkové cereálie, ktoré môžu mať hodnotu GI okolo 80 až 90! Dokonca aj tie bez cukru (napr. strúhané pšeničné vankúšiky, ktoré sú bez cukru a majú GI 83 rovnako ako iné obilniny, ktoré sú ošetrené cukrom).

Účinky extrúzie (granulovanie) a pufovania (zväčšovania, nafukovania) potravín

Nové priemyselné metódy (ako je extrúzia a nafúknutie) používané na výrobu raňajkových cereálií urýchľujú trávenie a vstrebávanie škrobu, čo vedie k nadmernému zvýšeniu hladiny cukru v krvi bez ohľadu na to, či bol do produktu pridaný cukor alebo nie.

Pšeničné vankúše vs. pšeničné špagety – rovnaká zložka, iný účinok

Extradované pšeničné vankúše obsahujú rovnaké zložky ako špagety – čistá pšenica. Napriek tomu majú tieto vankúše z pšeničných cereálií 2-krát vyšší GI ako pšeničné špagety (vankúše z drvenej pšenice majú GI 83 a špagety v závislosti od typu majú GI 33-42). Keď jete špagety, dochádza k miernemu zvýšeniu hladiny cukru v krvi. Ak jete rovnaké ingrediencie vo forme chleba alebo cereálií, všetky tie drobné vzduchové bublinky pomôžu vášmu telu rýchlejšie stráviť jedlo. **Výsledkom je prudké zvýšenie hladiny cukru v krvi, čo spôsobuje nadmernú reakciu tela v podobe nadmerného zvýšenia hladiny inzulínu. To nakoniec vedie k poklesu hladiny cukru v krvi pod úroveň typickú pre stav bez jedla, čo spôsobuje skorý pocit hladu.**

Účinky glykemického indexu (GI) na organizmus a sýtosť

Potraviny s nízkym GI pomôžu udržať človeka dlhšie sýteho ako rovnaké množstvo potravín s vyšším GI. Vedci uskutočnili zaujímavý výskum s obéznymi ľuďmi. **Náhodne rozdelili účastníkov výskumu do 3 skupín a naservirovali im rôzne raňajky:**

- prvá skupina dostala ovsené vločky
- druhá skupina dostávala raňajkové cereálie (kukurličné lupienky) v množstve s rovnakým množstvom kalórií ako skupina číslo 1
- tretia skupina dostala len čistú vodu

Potom zmerali, koľko účastníci zjedli na obed podávaný o 3 hodiny neskôr. Ako to dopadlo?

Nielenže tí, ktorí jedli ovsené vločky (prvá skupina), cítili oveľa väčšiu sýtosť a menší hlad, ale aj menej jedla na obed. Účastníci s nadváhou zjedli na obed menej ako polovicu kalórií (o stovky kalórií menej), ak mali na raňajky ovsené vločky!

Raňajkové cereálie boli také neuspokojivé, že druhá skupina, ktorá konzumovala kukuričné lupienky na raňajky, zjedla na obed rovnaké množstvo jedla ako tretia skupina, ktorá mala na raňajky iba čistú vodu! Rovnaký výsledok, ako keby skupina, ktorá mala cereálie na raňajky, nejedla raňajky vôbec!

A to platí nielen pre kukuričné lupienky. Ak dáte ľuďom cereálie Nestlé's Cheerios (vyrobené z ovsenej múky), o hodinu neskôr sa budú cítiť výrazne menej nasýtení a menej spokojní. Budú hladnejší ako tí, ktorí jedia rovnaký počet kalórií vo forme ovsených vločiek. Aj keď obe jedlá boli na báze ovsu. **Vyšší GI, menej neporušeného škrobu a neporušenej vlákniny v Cheerios zrejme spôsobí horšie riadenie chuti do jedla.**

Čo si z toho vziať:

Čím je potravinu priemyselne spracovanejšia, tým vyšší je jej glykemický index (GI), tým viac škrobu a vlákniny sa rozkladá a tým menej uspokojenia a sýtosti v nás vyvoláva. Čoskoro budeme hladní a denne budeme jesť oveľa viac jedla, teda priberieme.

Je dôležité konzumovať čo najviac celých, nízko spracovaných potravín. Vďaka nim budeme dlhšie zdraví a sýti. Namiesto raňajkových cereálií si radšej vyberme kašu z celých zŕn.

Vedeli ste, že...?

- Vtáky nemočia.
- **Kone a kravy spia pri stoji.**
- **Netopier je jediný cicavec schopný lietať. Jeho nohy sú také tenké, že nemôže chodiť.**
- **Aj keď má had oči zatvorené, stále vidí cez viečka.**
- Napriek svojej huňatej bielej srsti majú ľadové medvede čiernu pokožku.
- **Priemerná mucha domáca žije len 2 až 3 týždne.**
- Na každého človeka pripadá približne milión mravcov.
- **Malé množstvo alkoholu škorpióna privedie do šialenstva a spôsobí, že sa sám uštipne.**
- **Aligátory a žraloky sa môžu dožiť až 100 rokov.**
- **Včela má dva žalúdky: jeden na med a jeden na potravu.**
- **Slony vážia menej ako jazyk veľryby. Srdce modrej veľryby má veľkosť osobného auta.**
- **Modré veľryby sú najväčšie stvorenia, aké kedy chodili po Zemi.**
- **Šváb dokáže prežiť asi týždeň bez hlavy, kým zomrie od hladu.**
- **Keď je delfín chorý alebo zranený, jeho výkrik núdze vyzýva ostatných delfínov, aby mu pomohli dýchať dostali ho nad hladinu.**
- **Slimák dokáže spať až 3 roky.**
- **Najrýchlejší malý vták, dokáže letieť rýchlosťou až 383 km/h. Sokol peregrinský je ešte rýchlejší, pri love dosahuje rýchlosť dokonca 390 km/h.**
- Krava vyprodukuje za svoj život takmer 200 000 pohárov mlieka.
- **Pijavica je dravec. V hlave ukrýva 32 mozgov, trojo úst a niekoľko párov očí.**
- Priemerná vonkajšia mačka sa dožíva len 3 roky, zatiaľ čo mačky žijúce vo vnútri môžu žiť 16 rokov alebo dlhšie. Najstaršia mačka sa dožila viac ako 35 rokov.
- **Žraloky sú imúnne voči každej chorobe vrátane rakoviny.**
- Komária samička má na sosáku 47 ostrých hrán, ktoré jej pomáhajú prerezať kožu a dokonca aj ochranný odev. Samci majú sosák ochlpený.
- **Ľudský mozog má pamäťovú kapacitu viac ako 2,5 milióna petabajtov, čo zodpovedá 1 000 terabajtom alebo 10²⁵ bajtom. Vedomosti sú sila!**

F. Prôčková

Recepty

Veľkonočná baba

Tradičná plnka s údeným mäsom na Veľkú noc nesmie chýbať.

Ingrediencie

250 gramov bravčové údené mäso
6 kusov rožok
2 polievkové lyžice olej
1 kus cibuľa
4 kusov vajce
250 mililitrov mlieko
125 gramov baby špenát
100 gramov maslo
štipka sol'
trocha pažitka

Postup: Rožky nakrájame na kolieska a namočíme do vlažného mlieka. Na panvici na troche oleja speníme cibuľu. Pridáme na kocky nakrájané uvarené údené mäso a krátko opražíme. Odstavíme zo zdroja tepla, pridáme čerstvý umytý špenát, zakryjeme pokrievkou a necháme trochu spať. Maslo vymiešame so žĺtkami, osolíme, okoreníme a pridáme bylinky. Bielky vyšľaháme so štipkou soli. Do väčšej misy dáme scedené, trochu vyžmýkané rožky, údené mäso so špenátom z panvice, vymiešané žĺtky s maslom, sneh z bielkov, nasekanú pažitku, cibulkovú vňať a všetko zľahka premiešame. Ak treba znovu dochutíme. Zmes preložíme do maslom natretej zapekacej nádoby a pečieme pri teplote 180°C cca 30 minút. Dobrú chuť!

Cesnakové placky

Pripravujú sa jednoducho bez miesenia a kysnutia cesta. Výborne sa hodia napríklad s kari, prípadne môžete pridať ingrediencie na šalát a zrolovať ako burrito alebo ich môžete použiť na rôzne jedlá ako tortilly.

Potrebujeme:

200 g hladkej múky
3 g soli (1 ČL)
3 g kryštálového cukru (1 ČL)
10 g masla (1 PL)
18 g mletého cesnaku (1 PL)
25 g nasekanej zelenej cibulky (2,5 PL)
380 ml vody

Postup: Do misky nasypeme múku. Pridáme sol' a cukor, potom pretlačený cesnak a nasekanú cibuľku, vlejeme roztopené maslo a nakoniec postupne vliavame vodu. Vymiešame metličkou. Dobre premiešame, kým nezmiznú hrudky múky. Placky opečieme na panvici na miernom ohni z oboch strán na strednej teplote.

Dobrú chuť!

Zemiakový šalát so sladkokyslou zálievkou

Suroviny na 4 – 6 porcií:

- 500 g nových zemiakov
 - 150 – 200 g zelených fazuľových strukov
 - 100 g špargle
 - 4 vajíčka
 - rukola
- Na zálievku:**
- 4 PL olivového oleja
 - 2 PL citrónovej šťavy
 - 1 PL celozrnnej horčice
 - 1 ČL kryštálového cukru
 - 1 PL nasekanej petržlenovej vňate
 - sol', mleté čierne korenie

Postup: Dôkladne umyté zemiaky uvaríte vo vode asi 10 – 12 minút. Pridajte k nim struky a varte ďalšie tri minúty. Nakoniec pridajte špargľu a povarte 1 – 2 minúty. Medzitým uvaríte vajíčka natvrdo a dajte ich chlaď. Zeleninu zlejte a nechajte vychladnúť. Zemiaky môžete ošúpať a rozkrájať na polovice. Medzitým pripravte zmiešaním surovín zálievku. Zeleninový šalát

Tip: Tento šalát je vhodný i pri dodržiavaní redukčnej diéty. Sú v ňom obsiahnuté všetky potrebné látky a vďaka vajíčkam dokáže zasýtiť. Vajíčka môžete nahradiť scedeným tuniakom vo vlastnej šťave. Vodu z varenia zeleniny si môžete odložiť ako základ na polievku.

Vinšujeme k sviatku

Baránka aj kačka,
mokrú oblievačku,
klobásku aj vodku,
vrbové prúťuky, voňavé koláčiky,
džbánok medu,
maľované vajíčka, plno hostí,
jar v duši a všetkého po samé uši.
Prijemné Veľkonočné sviatky
Vám želá

redakčná rada

